

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันการคิดและการสอนคิดเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะสังคมไทย เข้าสู่ยุคสังคมข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมีข้อมูลข่าวสารจำนวนมากหลายรูปแบบ และเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีความสลับซับซ้อนทั้งที่จำเป็นและไม่จำเป็น การดำเนินชีวิตประจำวัน จำเป็นต้องใช้ปัญญาความคิด ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้สามารถเลือกรับข้อมูลและข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพัฒนาความสามารถในการคิด จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์เรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง (ทิสนา เขมมณี. 2534 : 19)

การคิดวิเคราะห์ เป็นการผสมผสานระหว่างองค์ประกอบ ด้านรูปแบบความคิด และองค์ประกอบด้านการประเมิน เมื่อบุคคลพบปัญหาจากสิ่งแวดล้อม จะทำความเข้าใจกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของปัญหาและสภาพที่ก่อให้เกิดปัญหา โดยการตีความให้เข้ากับความรู้ที่มีอยู่เดิมในส่วนของความจริง ซึ่งบางครั้งอาจมีการแก้ไขข้อมูลก่อน จากนั้น ประเมินถ่วงกรองเพื่อแยกแยะประเภทข้อมูลที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง กับปัญหาและหาทางออกของปัญหา ซึ่งในปัญหาหนึ่ง ๆ อาจมีทางออกหลายทาง โดยใน กระบวนการแก้ปัญหา นั้น อาจจะใช้รูปแบบการคิดหลาย ๆ แบบสลับกันไป การคิดเป็นกลไกสำคัญในการเรียนรู้ในการแยกแยะสิ่งดีและสิ่งไม่ดี ดังนั้น การคิดจึงเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ เป็นคุณลักษณะหนึ่งที่ต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้นในเด็กไทย การคิดเป็นทักษะ ไม่ใช่พรสวรรค์ สามารถฝึกฝนได้ (กรมวิชาการ. 2542 : 1)

การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วหากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้บูรณาการประสบการณ์การเรียนรู้ ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้ได้ใช้ทักษะความคิดแบบวิเคราะห์ การคิดจินตนาการ การคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจและการที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน(กรมวิชาการ.2545 : 117) และการคิดเชิงวิเคราะห์เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ บุคคลที่มีการคิดแบบวิเคราะห์จะเหนือกว่าบุคคลที่มีการคิดแบบอื่น ทั้งในด้านระดับการพัฒนาและการใช้สติปัญญา ความคิดเชิงวิเคราะห์เป็นความคิดเชิงลึก เป็นทักษะที่สำคัญ และเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้ เมื่อนักเรียนมีทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ นักเรียนสามารถจำแนกและจัดหมวดหมู่หรือประเภทสิ่งต่าง ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์ สามารถตัดสินใจอย่างเหมาะสม และใช้ความรู้ประยุกต์แก้ไขปัญหาในสถานการณ์อื่น ตลอดจนสามารถทำนายผลที่ตามมาได้ (เอกสารการบรรยายหลักสูตรนายอำเภอรุ่นที่56. 2547 : 1)

สังคมไทยเป็นสังคมที่ชื่นชมแนวคิดตะวันตก ทั้งโดยรู้ตัว และไม่รู้ตัว หากพิจารณาแนวคิดการพัฒนาประเทศ ที่เรานำมาใช้ในทุกวันนี้ ล้วนลอกเลียนมาจาก แนวคิดตะวันตกแทบทั้งสิ้น เท่าที่สำรวจดู แทบจะไม่มีแนวคิดใด ที่คนไทยเป็นผู้ที่คิดขึ้นมา จากรากของความเป็นไทย ไม่ว่าจะ เป็น ประชาธิปไตย ประชาสังคม คนไทยเพียงแต่แปลคำภาษาไทยสวยๆ กำกับไว้ และอ้างว่าตนเองเป็นผู้ที่คิดแนวคิดนั้นขึ้น ซึ่งแท้จริงแล้ว ก็เพียงแค่เป็นการรับแนวคิดตะวันตก โดยไม่อ้างอิงจากนักคิดบางคน ที่ตนชื่นชมมานั่นเอง และหลายครั้งก็ไม่ได้คิดประยุกต์อย่างรอบคอบ ว่าความคิดที่นำเข้มานั้น เหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ สังคมไทยขาด "นักคิด" ที่ทำหน้าที่ในการนำความคิด ของคนในประเทศ นำแนวทางการพัฒนาอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน และขาดประชาชนที่ "คิดเป็น" ดังนั้น หากเราต้องการให้ประเทศไทยพัฒนาต่อไปได้ ไม่เสียเปรียบ ไม่ถูกหลอกง่าย และสามารถคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ได้ เราจำเป็นต้องให้คนไทย "คิดเป็น" คือ รู้จักวิธีการคิดที่ถูกต้อง เมื่อข้อมูลเข้ามาปะทะ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้อง อย่างไม่ผิดพลาด (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ ศักดิ์. advisor. Anamai. moph.go.th/download /think02.html. 3 ตุลาคม 2552)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551(กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ข้อ 2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิด สังเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิด เป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือ สารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้ อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้กำหนดมาตรฐานด้าน ผู้เรียนไว้ ในมาตรฐาน ที่ 4 ว่า ผู้เรียน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มี วิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ (สำนักรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) 2548 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) และเพื่อให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ที่ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา เกี่ยวกับการคิดและการส่งเสริมทักษะการคิดไว้ใน หมวด 4 มาตรา 24 (2) ว่า ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและ แก้ไขปัญหา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. 2551 : 37 - 38) ได้กำหนด เนื้อหาที่จะต้องเรียนรู้ไว้ดังนี้ ว่า ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริงซึ่งสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยประกอบด้วยสาระย่อย คือ การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบท ร้อยแก้ว

คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไป ปรับใช้ในชีวิตประจำวัน การเขียน การเขียนสะกดตามอักษรวิธี การเขียน สื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ข้อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์ การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็น ทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และ อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย วรรณคดี และวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและ วรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การ เรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกรื่นเริง ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และ ความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจ ในบรรพบุรุษ ที่ได้สั่งสมสืบทอดมา จนถึงปัจจุบัน

ดังนั้น การฟัง การอ่าน การดูการพูด และการเขียน จึงเกี่ยวข้องกับกระบวนการคิด คนที่ จะคิดได้ดีต้องเป็นผู้ฟัง ผู้อ่าน ผู้พูด และผู้เขียนที่ดี บุคคลที่คิดได้ดี ต้องมีความรู้และประสบการณ์ พื้นฐานในการคิด เป็นผู้มีความสามารถในการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า จะต้องมีความรู้และประสบการณ์พื้นฐานเพื่อมาช่วยคิดทั้งสิ้น การสอนให้คิดควร ให้ผู้เรียนรู้จักคัดเลือกข้อมูล ถ่ายทอด รวบรวม และจำข้อมูลต่าง ๆ สมองของมนุษย์จะเป็น ผู้บริโภคข้อมูลข่าวสาร และสามารถแปลความข้อมูลข่าวสาร และสามารถนำมาใช้อ้างอิง การเป็น ผู้ฟัง ผู้พูด ผู้อ่าน และผู้เขียนที่ดี จะต้องสอนให้เป็นผู้บริโภคข้อมูลข่าวสารที่ดี และเป็นผู้คิดที่ดีด้วย กระบวนการสอนภาษา จึงต้องสอนให้ผู้เรียนเป็นผู้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและมีทักษะการคิด นำข้อมูล ข่าวสารที่ได้จากการฟัง และการอ่าน มาสู่การฝึกทักษะการคิดนำการฟัง การพูด การอ่าน และ การเขียน มาสอนในรูปแบบบูรณาการทักษะตัวอย่าง เช่น การเขียน เป็นกระบวนการคิดในการ วิเคราะห์ การแยกแยะ การสังเคราะห์ การคิดในการวิเคราะห์ การแยกแยะ การสังเคราะห์ การประเมินค่า การสร้างสรรค์ ผู้เขียนจะนำความรู้และประสบการณ์สู่การคิดและการแสดงออก ตามความคิดของตนเสมอ ต้องเป็นผู้อ่านและผู้ฟังเพื่อรับรู้ข่าวสาร เพื่อนำมาวิเคราะห์และสามารถ แสดงทรรศนะได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ. 2549 : 16 - 17)

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O - NET) ของสถาบันการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ) พบว่า ในปีการศึกษา 2550 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ซึ่งรวมทั้งทักษะการคิดวิเคราะห์ที่อยู่ด้วย) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของนักเรียนทั่วประเทศ คะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำมาก คือ ร้อยละ 36.58(สทศ 2550 : 1/5) ปีการศึกษา 2551 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ร้อยละ 42.02(สทศ. 2551 : 1/3) ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาระดับชาติ

จากปัญหา เรื่อง การคิดวิเคราะห์ ดังกล่าว ได้นำเสนอการแก้ปัญหาไว้หลายลักษณะ จากแนวทางการพัฒนาความสามารถในการคิดมี 2 ลักษณะ คือ การสอนให้ คิดโดยตรง โดยจัดเป็นโปรแกรมเพื่อพัฒนาการคิดโดยเฉพาะ และการสอนคิดแบบสอดแทรกในเนื้อหาของการเรียนการสอน ในหลักสูตรปรกติวิธีการนี้ ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งในด้านเนื้อหาวิชาไปพร้อมกับการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด (ประยูร บุญใช้. 2544 : 47) สำหรับวิธีการพัฒนาการคิดและการคิดวิเคราะห์ทำได้หลายวิธี ได้แก่ การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWI plus. (อุติตา แดงประเสริฐ. 2549 : 12) ชุดกิจกรรมการคิดวิเคราะห์ (สุรัตน์ จรัสแผ้ว. 2549 : 23) การสอดแทรกกิจกรรมการฝึกทักษะการคิด ชั้นพื้นฐาน(รัตนา สิงห์กุล. 2550 : 14) การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้สาระจากหนังสือพิมพ์รายวัน (อัมพร วงวาศ. 2550 : 52) การพัฒนาแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ (รัศมี ประทุมมา. 2550 : 23) เป็นต้น

แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมทักษะทางภาษาไทยและทักษะการคิดวิเคราะห์โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ในสถานการณ์ต่าง ๆ มีการวัดและประเมินผลการคิดวิเคราะห์ตามสภาพจริง ซึ่งแบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรวิทยาการการเรียนรู้ของ ธอร์นไคล์ ที่ว่าด้วยกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) กล่าวคือ สิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ย่อมทำให้ผู้ฝึกคล่องแคล่วทำได้ดีกว่าการไม่ฝึก นอกจากนี้ แบบฝึกทักษะยังเป็นสื่อที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นสื่อที่กระตุ้น จูงใจ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการนำเนื้อหาสาระที่อยู่ใกล้ตัวของนักเรียนมาให้เรียนและฝึกทักษะ ซึ่งจะทำให้นักเรียนนำหลักความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์เป็นอย่างดียิ่งด้วย การใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนที่ผู้เรียน ได้กระทำโดยผ่านสื่อที่ปฏิบัติง่าย สนุกสนาน น่าสนใจ โดยบูรณาการสาระที่ใกล้ตัวเป็นสื่อ นำสู่การคิดวิเคราะห์ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 (รัศมี ประทุมมา. 2550 : 80) และปานดาว วาด โลกสูง (2547 : 65 - 66) ที่กล่าวไว้ในงานวิจัยว่า การใช้แบบฝึกทักษะ ในการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมและได้แสดงออกในการร่วมกิจกรรมมีความคิดสร้างสรรค์ในการใช้ภาษาสื่อสาร นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในชิ้นงาน

สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

ผู้วิจัย ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดงใหญ่ และ ปีการศึกษา 2552 พบปัญหาการจัดการเรียนการสอน คือ นักเรียนไม่สามารถแสดงออกถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จากเรื่องราว เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่พบเห็นในชีวิตประจำวันหรือจากบทเรียนได้อย่างกว้างขวาง และจากการประเมินผลหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนค่อนข้างต่ำ สาเหตุอาจเนื่องมาจาก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านมาซึ่งครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ มากกว่าชี้แนะวิธีการหาความรู้ การวัดประเมินผลใช้ข้อสอบที่วัดเฉพาะความรู้ความจำ มิได้ปลูกฝัง ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ และประการสำคัญครูยังขาดสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม นักเรียนจึงขาดประสบการณ์และขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ (สุจิตร์ ปานจำลอง. 2552 : สัมภาษณ์)

โรงเรียนบ้านดงใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีผลการทดสอบ O - NET ดังกล่าว โดยมีคะแนนเฉลี่ย ปีการศึกษา 2550 ร้อยละ 39 . 16 (สทศ. 2550 : 1/5) ปีการศึกษา 2551 คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 45.00 (สทศ. 2551 : 1/3) ถึงแม้จะคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นกว่า ปีการศึกษา 2550 แต่ก็ยัง ถือว่า ต่ำกว่ามาตรฐานที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้ คือร้อยละ 70 ขึ้นไป จากผลการทดสอบดังกล่าว มาตรฐานที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำ คือ มาตรฐาน ท 1.1 การอ่านเพื่อ คิดวิเคราะห์ ประกอบกับผลการทดสอบระดับชาติ (NT) โรงเรียนบ้านดงใหญ่ มีคะแนนเฉลี่ย ด้านทักษะการคิด 43.86 (รายงานผลการทดสอบ NT 2551 : 2) และจากการประเมินคุณภาพ ภายนอกของ สำนักรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบที่ 2 โรงเรียนบ้าน ดงใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มาตรฐาน ด้านผู้เรียน มาตรฐาน ที่ 4 พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับ 2 คือ พอใช้ (รายงานการประเมินคุณภาพ โรงเรียนบ้าน ดงใหญ่ . 2549 : 25) ซึ่งตามเกณฑ์การประเมินรอบที่ 2 ถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งเกณฑ์ นั้นจะต้องได้ระดับ 3 คือ ดี ขึ้นไป จากข้อมูลดังกล่าวทำให้สรุปได้ว่า ความสามารถด้านการคิด วิเคราะห์ของนักเรียน โรงเรียนบ้านดงใหญ่ อยู่ในระดับไม่น่าพอใจ อาจมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น สภาพครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน วิธีการเรียนของ นักเรียน การใช้สื่อการเรียนการสอนที่ไม่เหมาะสมหรือจนกระทั่งขาดสื่อการเรียนการสอนและ พฤติกรรมการสอนของครู เป็นต้น (อัมพร วงวาศ . 2549 : 4)

ดังนั้นในฐานะ ที่ผู้วิจัย เป็นครูผู้สอนสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 จึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา เด็กขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ซึ่งเป็นการจำเป็น เร่งด่วนที่จะต้องรีบแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ
 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จึงสนใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้
 ในเรื่อง ทักษะการคิดวิเคราะห์โดยอาศัยแนวคิดจากงานวิจัยแบบฝึกทักษะหลาย ๆ เรื่อง พบว่า แบบ
 ฝึกทักษะมีส่วนส่งเสริมและช่วยเหลือให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และเกิดทักษะได้อย่างมี
 ประสิทธิภาพและสามารถใช้ฝึกทักษะทางภาษาได้ทุกด้าน สามารถนำความรู้ไปใช้ใน
 ชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงคาดว่า แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้
 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สามารถแก้ปัญหาขาดทักษะการคิด
 วิเคราะห์ ของนักเรียนในชั้นนี้ได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัย จึงเห็นความจำเป็นและความสำคัญที่
 จะทำการวิจัย ในเรื่องนี้

คำถามการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 สามารถแก้ปัญหานักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ได้หรือไม่
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ มีความ
 สามารถในการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับใด
3. นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะ เรื่อง การคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนด้านการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย
 แบบฝึกทักษะ เรื่อง การคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะ เรื่อง การคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระ
 การเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยแบบฝึกทักษะ
 เรื่อง การคิดวิเคราะห์

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดงใหญ่ ปีการศึกษา 2552 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง การคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีพัฒนาการ เรื่อง คิดวิเคราะห์ ผ่านเกณฑ์ในระดับสูงกว่าก่อนใช้แบบฝึกทักษะ

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดงใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 27 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการคิดวิเคราะห์

2.2.2 ความพึงพอใจของของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์

3. เนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย 1. จำนวน

2. นิทานพื้นบ้าน 3. ผญา 4. ข่าว 5. ประวัติบ้านดงใหญ่ 6. เพลงพื้นบ้าน (เพลงกล่อมเด็ก)

4. ระยะเวลา สถานที่วิจัย

เป็นการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านดงใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ใช้เวลาในการทดลอง 18 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเผยแพร่ไปยังโรงเรียนอื่น ๆ

2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการคิดวิเคราะห์ หลังจากใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์

3. นักเรียนมีความสุขสนุกสนานจากการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์

4. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ สามารถนำกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน ไปพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนให้เหมาะสมกับธรรมชาติวิชาที่ตนเองสอนได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดงใหญ่ ในการตอบคำถาม “5 Ws 1H” ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร

แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง นวัตกรรมทางการศึกษาที่นำเสนอความรู้เพื่อให้ ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของ 1. สำนวน 2. นิทานพื้นบ้าน 3. ผญา 4. ข่าว 5. ประวัตินุ่บ้านดงใหญ่ 6. เพลงพื้นบ้าน (เพลงกล่อมเด็ก)

สำนวน หมายถึง ถ้อยคำที่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบลึกซึ้ง ในที่นี้ หมายถึง สำนวน พื้นบ้านในท้องถิ่น ตำบลดงใหญ่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม และสำนวนจากบทเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นิทานพื้นบ้าน หมายถึง เรื่องเล่าสืบทอดกันมา มุ่งให้เห็นความบันเทิงแทรกแนวความคิด คสอนใจของคนในท้องถิ่น ตำบลดงใหญ่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ผญา หมายถึง ปัญญา ความรู้ ไหวพริบ ความฉลาด หรือคำพูดที่เป็นปริศนาของคนใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข่าว หมายถึง เรื่องราวจาก หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์

ประวัตินุ่บ้านดงใหญ่ หมายถึง ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านดงใหญ่ ตำบลดงใหญ่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

เพลงพื้นบ้าน (ประเภทเพลงกล่อมเด็ก) หมายถึง เพลงกล่อมเด็กของชาวบ้านในท้องถิ่น ตำบลดงใหญ่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้ประพันธ์ เนื้อร้อง ทำนองและแบบ แผนการร้อง ขึ้นมาเอง โดยสืบทอดจากบรรพบุรุษมาเป็นลำดับ

ดัชนีประสิทธิผล (E.L.) หมายถึง ค่าที่แสดงความก้าวหน้าของนักเรียนที่เรียนด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เกณฑ์ที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ หมายถึง แบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนรวมเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการวัด ความสามารถในการ คิดวิเคราะห์ โดยทำแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ทุกชุดรวมกัน

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนรวมเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากความ สามารถ ในการคิดวิเคราะห์ โดยการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการคิดวิเคราะห์ หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการคิดวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านกระบวนการ หาค่าความเชื่อมั่น ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก

ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทราบได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจหลังเรียนจบจากการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ดังนี้

พอใจมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
พอใจมาก	ให้	4	คะแนน
พอใจปานกลาง	ให้	3	คะแนน
พอใจน้อย	ให้	2	คะแนน
พอใจน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY